Štev. 2. V Ljubljani, torek dne 2. januarja 1912. Leto I.

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravništvu mesečno K 1·20, z dostavljanjem na dom K 1·50; s pošto celoletno K 20·—, polletno K 10·—, četrtletno K 5·—, mesečno K 1·70. — Za inozemstvo celoletno K 30·—. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Kaj bo storila c. kr. vlada?

Velezanimiva in velepomembna obravnava se je končala v soboto pred tukajšnjim c. kr. okrajnim sodiščem. Občinski gerent Josip Oražem je bil namreč pozval tamošnjega gostilničarja Černeta radi razžaljenja časti pred sodišče. Čutil se je bil razžaljenega, ker je Černe o njem javno govoril, da **je že dosti denarja zapravil moščanski občini, v koje blagajni manjka 3000 K denarja. Dokaz resnice,** ki ga je bil ponudil Černe, se mu je docela **posrečil** in v soboto je razglasil sodnik **oprostilno razsodbo.**

Tako je **c. kr. sodišče istočasno obsodilo gerenta Josipa Oražma.**

Občinski gerent v Mostah je ena prvih klerikalnih kapacitet v ljubljanski okolici. Osobito kar je postal Oražem v Mostah županov namestnik, je užival v vodstvu klerikalne stranke od dne do dne večje zaupanje. Kot malokdo drugi je imel Oražem vedno odprto pot do vseh voditeljev S. L. S. Zlasti deželni odbornik dr. Pegan je bil njegov zaščitnik in zlasti v vseh političnih zadevah njegov pravni konzulent. Oražem je znal točno in natančno izpolnjevati želje in nasvete ljubljanskega klerikalnega vodstva ter si je z njegovo pomočjo pridobil v Mostah absolutno gospodstvo.

Josip Oražem ni nenadarjen mož in zlasti v tem se je znal vedno odlikovati, da je pri vsem svojem **javnem delu videl vedno edinole sebe** in k večjemu še korist svoje politične stranke. Sicer pa je pod Oražmom moščanska občina v vsakem oziru zaostala bolj kot najbolj oddaljena hribovska vas. Skoraj 5000 duš broječa predmestna občina je še danes **brez vode, brez razsvitljave, brez kanalizacije, pravzaprav brez šole,** skratka povsem zaostala.

Delovanje »župana« Oražma vznemirja že najmanj dve, tri leta moščansko občino. Nešteto civilnih in kazenskih postopanj so že imeli moščanski občani s svojim županom radi kršenja zakonov. Nešteto pritožb so tamošnji prebivalci vložili zoper župana Oražma sedaj na deželni odbor, sedaj na okrajno glavarstvo, sedaj na deželno vlado. Več javnih ljudskih shodov se je vršilo v Mostah ob navzočnosti c. kr. vladnega zastopnika. Opetovano se je na njih razkrivalo postavolomstvo in goljufivosti občinskega predstojnika Oražma. Nobena resolucija, noben še tako oster članek, nobena osebna, nobena pismena pritožba ni prav nič zalegla. **Deželni odbor kakor c. kr. deželna vlada so ščitila Oražma in popolnoma ignorirala vse očitke proti njemu.** Ne samo to, da ni niti ena, niti druga oblast proti njemu nastopila, še to sta mu naklonili, da ste ga **vznak posebnega zaupanja skupno imenovali za občinskega gerenta v Mostah.** Sedaj je prišel dan plačila za vse.

Pred c. kr. sodiščem se je po pričah dognalo, da si je Oražem na neopravičljiv in nedopusten način prilaščal občinski denar, oziroma občino zlobno oškodoval na razne načine ter zlorabljal celo svojo uradno oblast kot župan.

Josip Oražem ni prvi in ne zadnji klerikalni župan na Kranjskem, ki je tako postopal. Josip Oražem ni prvi in zadnji klerikalni župan, ki je užival absolutno in neomejeno zaupanje nadzorovalnih oblasti. **Josip Oražem spada v sistem korupcije, ki je nastala pod klerikalno komando v naši deželi.** Za danes smo le radovedni, kaj sedaj stori c. kr. deželna vlada? — Ako noče popolnoma zamoriti v ljudstvu pravnega čuta, potem je samo en izhod mogoč: **Gerenta Josipa mora nemudoma odstaviti.**

Klerikalizem — narodnost — Sokolstvo.

Ni bilo dosti, da je klerikalizem prepodil šolski naraščaj iz sokolskih telovadnic. Kdor se ni takoj vdal, preganjal ga je katehet in klerikalni učitelj z zapori, slabimi redi itd. Najbolj drastične slučaje te vrste smo doživeli v Postojni, na II. mestni deški šoli v Ljubljani od strani zloglasnega vodje Jegliča, v Kamniku, na Vačah in v Kranju.

Sokolstvo je organizacija **vsenarodna** v tem smislu, da dviga s svojim delom telesno in nravstveno ves narod. Ves slovenski narod brez ozira na pripadništvo k strankam varuje Sokolstvo pred telesno in duševno degeneracijo. Sokolstvo ni niti po programu niti dejansko politično. Energično pa se bo vedno uprlo osebam in delu, ki bi hote in namenoma izpodkopavali narodni in kulturni temelj, na katerem naj se razvija močan, svoboden in samostojen slovenski narod — in naj bo grobokop pripadnik katerekoli politične stranke, Sokolstvo je mnogo prečista organizacija, da bi trpela te vrste ljudi v sebi.

Nestrpnost, surovo sovraštvo, divji fanatizem so bistveni znaki klerikalizma od nekdaj. Gotovo je, da Sokolstvo ni moglo po svojem preporodnem programu orati one njive, na kateri bi zraslo klerikalno klasje, kajti Sokolstvo je po svojem fizičnem in kulturnem programu v ostrem protislovju z vsakim klerikalizmom. Razvoj, svoboda, demokratičnost, narodnost, socialna pravičnost, značajnost in nravnost — to so strup klerikalizmu.

V divjem sovraštvu se je klerikalizem spravil nad Sokolstvo. Mahnič je Sokolstvo raztrgal najprej teoretično, klerikalna stranka je pričela z aktivnim razdiranjem vsenarodne organizacije.

Podobna usoda klerikalnega herostratstva, narodno-idejnega vandalizma je zadela par let pozneje našo zaslužno Ciril-Metodovo družbo. Klerikalizem si je ustanovil v »Orlih« cerkveno-klerikalno orgniz., katera naj omreži vse naše kmetiško prebivalstvo, odtod naj se mreža raztegne preko nepokornih mest, vse naj bo omreženo in pridobljeno za »božjo državo« sv. Avguština.« Ugotavljamo sodeč po sadovih klerikalnega orlovstva, da so »Orli« politična strankarsko klerikalna združitev nazagrizenejše vrste, kulturno pa nazadnjaška struja, ki hoče ljudi vzgojiti za to, da se nam vrnejo žalostne razmere naše prereformačne dobe, v kateri je imel grajščak, škof in fajmošter prvo in zadnjo besedo v zasebnem in javnem življenju.

To ni zadostovalo. Treba je bilo daljšega protinarodnega koraka: Sokolstvo uničiti, kjer to ne gre, vsaj ga ovirati, zadrževati, začasno mu onemogočiti požrtvovalno uvodno delo.

V letu 1910 je zborovala na Dunaju c. kr. državna enketa za povzdigo telesne vzgoje mladine. Uspeh posvetovanja, pri katerem so bili zastopani državna šolska uprava, vzgojeslovci, vojaška uprava, telovadni učitelji, itd. je bil znani razpis ministrstva za nauk in bogočastje z dne 13. aprila 1909, štev. 23.926 ex 1908, naslovljen na deželna šolska oblastva pod naslovom: An alle Landesschulbehörden betreffend die Förderung der körperlichen Ausbildung der Schuljugend. Kratka vsebina tega razpisa je: Državna šolska uprava ne more toliko storiti za telesno vzgojo mladine osobito na ljudskih in meščanskih šolah. Priporoča igre v prostih popoldnevih, šolske oblasti naj iščejo ožjih stikov z vsemi društvi, ki se bavijo z telesno vzgojo (dobesedno: Jugendspiel-, Turn-, Schwimm-, Ruder-, Sportvereinen). Državna uprava se izreka pripravljeno za podpore, da se nakupi igralno orodje, za vzdrževanje orodja in pa da se nagradi voditelje pri igrah odnosno v telovadnicah. Zanimiv je zaključek tega razpisa: Der k. k. Landesschulrat wird ersucht, dieser Frage seine vollste Aufmerksamkeit zuzuwenden und wegen Einführung der erwähnten Spielnachmittage an der dortländischen Lehrer- und Lehrerinnen-Bildungsanstalten ehetunlichst **antraggstellend anher zu** berichten.

In kaj je napravil c. kr. deželni šolski svet? Klerikalni prisedniki in predsednik deželne vlade so sklenili propast glede telesne vzgoje med šolami in društvi napraviti čim večjo. Njih sklep onemogočuje vsako delovanje društev pri telesni vzgoji šolske mladine. Klerikalizmu in državi, zaščitniki ljudskih interesov, je ljubša degenerirana nego zdrava in nravstveno ohranjena mladina vseh slojev in stanov. Država želi od deželnih šolskih svetov, da iniciativno, bodrilno in organizatorično vplivajo v delokroćelotne deželne šolske uprave, predloge naj stavi osrednji vladi, s katerimi sredstvi, kako povzdigniti smisel in zanimanje za telesno vzgojo v deželi. Nemci so to ponudbo z veseljem sprejeli in jo izkoristili. Tisočake so dobile nemške alpske dežele od dunajske vlade za igre, telovadbo, vaditelje itd. za nemško mladino.

Tudi mi smo davkoplačevalci, tudi z našim denarjem se vzgaja v nemški mladini ostro narodno orožje, mišice in čilost, s katerimi izpodrivajo našega kmeta, obrtnika in trgovca iz lastne zemlje, kar posebno čutimo v slovenskih trgih, mestih in na severni narodni meji. In kaj na Kranjskem! Tu je 96% **slovenske** mladine. In ta naj bo tudi žilava in podjetna in celo država naj zato kaj stori! Pa zakaj neki? Deželnovladni svetnik, poročevalec c. kr. deželnemu šolskemu svetu, je vendar tudi Nemec, zagrizen nacionalec. Če njemu dober zrak in kolesni šport dobro stori in mu živahno goni zagrizeno kri po nemških žilah, s tem vendar ni rečeno, da bi dober zrak, zdrav šport in sestavna telovadba tudi slovenski deklici, slovenskemu mladeniču dobro storili. Kar velja za Nemca in za nemško mladino, to velja za našo mladino. Nemška ki je vendar bolj gosposka, prima kvaliteta, slovenska pa je suženska in če bi se ta s pravilno telovadbo osvežila, bi utegnila napovedati nemški konkurenčni boj, odpovedala bi se hlapčevskim lastnostem, kakor je storil v znani pripovedki želodec udom. Poročevalec in predsednik sta rekla: nič, zadržujmo inicijativo, ono »antragstellend« je za nas »molčimo«! — Pridejo še drugi prijatelji(!) žilavosti in podjetnosti slovenskega naroda, naši rimsko-katoliški klerikalci. Ti so rekli: molčati je premalo, zabranimo delo vsem onim društvom, ki nam zapeljujejo v strogo verskem duhu vzgojeno in duhovski volji pokorno našo mladino in jo vzgajajo za življenje, značanost, samostojnost in bog ve kake pregrešne lastnosti še v nji netijo.

Sporazumno z nemško deželno vlado so z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 1. grudna 1911 št. 8007 vrgli vsa sokolska društva iz vseh ljudsko- in srednješolskih telovadnic. Razpis je najhuje zadel Sokola v Idriji, Postojni, posebno pa v Ljubljani Sokola I. in Sokola II. V Ljubljani je klerikalno-vladna prepoved vrgla iz telovadnice na ulico 60 telovadcev, 50 naraščaja in 30 dam. Zloglasni razpis se opira edino na določbo § 138 zakona z dne 29. 9. 1905, št. 159 d. z., ki pravi, da je treba v šolskih poslopjih in v telovadnicah vzdrževati red in snažnost in da se objekti ne vporabljajo na tak način, ki bi nasprotovali namenu šole odnosno telovadnice. Omenjeno določilo ni vporabno za to prepoved. Sokolska društva so na lastne stroške telovadnico snažila, na lastne stroške dopolnjevala in vzdrževala telovadna orodja, telovadba se je vršila zvečer med 8. do 10. uro, ko je celo poslopje popolnoma prazno. Vzlic vsemu temu, vzlic c. kr. ministrskemu razpisu se je klerikalizem in nam vedno tuja nemška vlada grdo maščevala nad slovenskim Sokolstvom in s tem nad slovenskim narodom.

Klerikalizem je mednarodno organiziran in je svetovno zlo. Bojne načrte izdelajo za nas škofovske konference na Dunaju. Cerkev in klerikalizem sta napovedala v Avstriji naprednim društvom, osobito Sokolstvu, boj že lansko leto. Na tihem so se pričeli izvajati do podrobna premišljeni klerikalni načrti že lansko leto. Na Češkem in na Moravi so klerikalne manevre kmalu odbili, kajti Čehi so dosti izobraženi in bistrogledi, odbijejo napovedano kulturno borbo kar najenergičneje. Sokolstvo je na Češkem preveč vzvišena in sveta narodna institucija in si je kulturni češki narod ne pusti oskrunjati ali slabiti niti od klerikalcev, niti od vlade. Časopije že poročalo, da je c. kr. naučno ministrstvo izreklo priznanje zasluženemu sokolskemu vaditelju v Choteboru in mu priznalo na predlog c. kr. okrajnega šolskega sveta nagrado 100 K z odlokom z dne 28. 2. 1911 št. 6550. Tako na Češkem, v deželi Husitov, in tako na Kranjskem, v deželi Tomaža Hrena?

Sokolstvo je odlično narodne vrednosti. Socialisti se ga oprijemljejo iz stvarno-gospodarskih in strankarskih razlogov, klerikalizem iz čisto strankarsko-političnih vzrokov, ves moderni kulturni svet podpira nacionalno gimnastiko, le klerikalizem na Slovenskem s pomočjo nemške deželne vlade izpodjeda korenine temelju močne, gospodarsko in kulturno krepke Slovenije. Prepričujočih dokazov je zadosti. Slovenci, če imate še kaj poštenosti nepokvarjenega nacionalizma v sebi, premišljajte o tem, odločite se in napovejte klerikalizmu povsod odločni boj. Vam, narodna društva pa veljaj Tyršev rek: **upri se, razvij delo do skrajnosti.** To bodi tvoj odgovor, s tem izvršuj sveto in nujno osveto za napovedani klerikalni kulturni boj na Slovenskem. Tvoja dolžnost bodi braniti vse, kar ohranja narod pri svežosti in življenju! V neumornem delu obstoji najizdatnejši boj proti narodno nevarnemu in človeško kulturo ogrožujočemu klerikalizmu!

Kranjski Nemci o sebi.

Kranjski Nemci so doslej vedno razglašali vesoljnemu svetu, kako trpinsko in mučeniško življenje životarijo na Kranjskem. Slikali so se kakor mučenike nemške ideje in refren vseh njihovih pesni je bil klic na pomoč.

V novoletnih graških štimcah so pa ljubljanski Nemci naenkrat ubrali druge strune, ter v daljšem članku slikajo svoj položaj in svoje lanskoletne uspehe na Kranjskem. Ta sprememba je sicer jako hitra, a lahko razumljiva, posebno ako navedemo vse uspehe kranjskega Nemštva v minolem letu, kakor jih zaznamuje Grazer Tagblatt:

»Nemško ljudsko šolstvo v deželi **bujno napreduje,** ustanovil je Schulverein tri nove šole na Kočevskem; spopolnila se je višja dekliška

LISTEK.

Relikvija Napoleona III.

Pa veste, saj mi je še ljubše, da ni nikogar. Tako lepo sedimo tukaj skupaj, gostje bi nas samo motili, — hola, vrata se odpirajo, prehitro sem se pohvalil, — vendar prihaja kak gost? Ha — Gašpar, ta potepuh?«

Pierre Ribodin je skočil s svojega stola in spačenega obraza ter z daleč odprtimi očmi, ki sta se v njih zrcalila jeza in strah, je strmel v vrata, kjer se je pravkar prikazal jako čuden človek.

Bil je to potepuh, ki mu je v besede pravem pomenu visela obleka v cunjah s telesa. Vkljub mrazu, ki je vladal zunaj, je bilo videti na nekaterih mestih njegove obleke golo kožo telesa.

Klobuka ali kučme ni imel; iz raztrganih čevljev so mu gledali pusti.

Starost tega potepuha je bilo težko določiti. Obraz je kazal še mehke, mladeniške poteze, gosti, temni lasje, ki so mu pokrivali glavo, pa so bili že precej sivi.

»Česa iščeš tukaj, ti capin?« je zagrmel besno krčmar; »poberi se odtod! Svetujem ti, da zlepa izgineš! Ali ne vidiš, da je orožnik tukaj?«

»Kaj me briga orožnik!« je odvrnil Gašpar z zamolklim, brezvočnim glasom; »jaz nimam z gospodom Françoisom Grognardom prav nič opraviti.

»Kaj mi more morda dokazati kaj krivičnega? Kaj kradem? Ali sem že kdaj kam ulomil? Revež sem, revež pa menda človek vendar sme biti?

Hej Pierre Ribodin, ali se morda še spominjate časov, ko ste bili tudi vi ubogo revše, ko niste imeli vinarja v svojem žepu?«

Lujiza je morala zadržati svojega očeta, ki se je tako razljutil zaradi opomina na nekdanje siromaštvo, da je hotel kar planiti na potepuha.

»Prav imaš hčerka, da me zadržuješ,« je bruhnil Ribodin, težko dihaje, »jaz, župan Nove vasi, bi se pač preveč ponižal, ko bi položil roko na tega lopova!

»Vedel bi samo rad, kaj hoče tukaj, čemu je prišel nocoj semkaj! Že leta in leta se ni bil prikazal v moji hiši — hvala Bogu!«

»Prav imate, gospod Ribodin,« je odgovoril Gašpar, ki je stal z rokami v bokih še vedno ob vratih, — »že več let se nisva videla.

»Ali danes, danes se me je lotila želja, da vam pogledam zopet v oči.

»Veste, Pierre Ribodin, oživeli so v meni stari spomini.

»Kakor sedaj zunaj sneži in zavija, kakor sedaj divje plešejo snežinke, kakor sedaj tuli in žvižga v gozdu, prav tako je bilo tudi takrat — pred tridesetimi leti!«

»Mislim, da je slaboumen,« je šepnila Lujiza svojemu zaročencu. »Sicer pa ni bilo še nikdar slišati, da bi bil potepuh Gašpar, ki prebiva že tako dolgo v gozdu blizu vasi, storil komu kaj žalega. Nasprotno, marsikaterega otroka, ki se je izgubil v gozdu, je prinesel na lastnih rokah nazaj v vas in ga oddal staršem. Tudi jaz se spominjam, da mu imam zahvaliti svoje življenje.«

»Bila sem stara približno enajst let,« je nadaljevala Lujiza, »ko sem hotela iti nekoč preko neke brvi čez potok, ki je vsled naliva jako narasel. Nakrat se je zlomila brv pod menoj, in padla sem v divjo vodo. Takoj so se zgrnili valovi nad menoj, bala sem se, da utonem, zato sem začela na vso moč klicati na pomoč.

»Tedaj je prihitel potepuh Gašpar, skočil je v valovje, stavil je lastno življenje v nevarnost in se mi je bližal bolj in bolj. Zgrabil me je ravno v trenotku, ko sem izginila že drugič pod vodo, kjer bi mi pač ne bilo rešitve, ako bi ne bilo Gašparja.«

»Ali ste slišali, Pierre Ribodin?« je vzkliknil mladi orožnik; »ta potepuh je rešil Lujizi življenje. Morali bi ga vsekakor lepše sprejeti.

»Siromašnega moža sta pač lakota in mraz prignala v vas, kakor srne, ki sedaj tudi ne morejo zdržati v svojih skrivališčih. Daj mu čašo vina, Lujiza, pa kosec kruha in mesa, — stori dobro delo!«

Lujiza je takoj vstala in je hotela izpolniti željo svojega ljubimca.

Toda s pretečim obrazom je zakričal oče ter zastavil dekletu pot:

»Stoj Lujiza! Dokler živim jaz, ne bo dobil ta capin v moji hiši niti grižljaja kruha in ne kaplje vina! Nismo še padli tako nizko, da bi pogoščali v svoji hiši ubijalce, kaznjence, ki so osramotili svojo vas!«

Le pustite, Lujiza!« je rekel potepuh Gašpar z mirnim in blagim glasom, — »saj najdem lahko tudi drugje kaj jesti, ne samo pri vas. Sicer bi pa tako ne bil vzel ne kruha ne vina, ker poznam pregovor: ne lomi kruha z morilci in ne sedi za isto mizo z okrvavlenimi zločinci.

»A sedaj, lahko noč, Pierre Ribodin!

»Le poslušaj, kako zunaj hrumi in žvižga po gozdu! Glej sneg, kako tiho zasipava tvoja okna!

»Taka noč je bila tudi takrat, prav taka! — Morda tudi mrtveci ožive še enkrat, Pierre Robodin! Lahko noč, krčmar »Dobrega angelja«, — lahko noč!«

Kakor senca je izginil potepuh za vratmi, zunaj se je slišal njegov porogljivi smeh, ki se je bolj in bolj izgubljal v daljavi.

Pierre Ribodin pa je udaril s svojo krepko pestjo po mizi.

Spustiti moramo na noč vedno Cezarja z verige, da nas bo varoval neprijetnih gostov. Zakaj bi bil pes v svoji hišici? Naj čuva hišo!

»Sicer pa ne maram, da bi mi kvaril ta potepuh današnji lepi večer.

»Na zdravje, François, fant moj — in ti, Lujiza — živela! Na veselo svatbo! Ha — prokleto! Čaša se je zdrobila v moji roki in rujno vince je izteklo. Drugo čašo , Lujiza!«

»Ali povejte mi, tast,« je začel orožnik, položivši svojo roko na rame Pierra Ribodina — »kaj je brbljal ta potepuh o neki noči pred tridesetimi leti? Ali je kaj resnice na tem?«

Ribodin je prikimal s svojo sivo glavo.

»Ali niste še slišali o tem, François Grognard? Ali vam niso ljudje še ničesar povedali o tem, kar se je bilo zgodilo pred tridesetimi leti v naši vasi?«

»Ne? Potem bo najbolje, da zveste od mene to. Nihče vam ne more pripovedovati o tem tako točno in natančno kakor jaz.

»Šlo se je takrat tudi za mojo kožo, in ni dosti manjkalo pa bi bil uničen tudi jaz.

»A ker je Gašpar vsega kriv,« je nadaljeval Ribodin bliskajočih oči in s stisnjenimi pestmi, — »zato sovražim tega lopova iz vse duše, in kri mi udari v glavo, če ga le vidim.

»Hvala ti, Lujiza, otrok moj! Nalij čaše in sedi k svojemu ženinu. Povem vama povest one noči pred tridesetimi leti: povest o poljskem židu!«

(Dalje.)

šola, ki z novoustanovljenim penzijonatom tvori podlago in predpripravo nemške ženske pripravnice, nemška gimnazija zaznamuje **najlepši obisk.** Šole šolskega kuratorija v Šiški, Jesenicah in Tržiču **uspevajo najbolje,** a tudi vse druge nemške šole po deželi kažejo **vedno večje uspehe.«**

»Nemško filharmonično društvo« skrbi za muzikalno vzgojo.

»Epohalne važnosti je ustanovitev in otvoritev nemškega gledališča, ki tvori **most nemške umetnosti na jug.«**

»Kasinsko društvo« je letos po preteku petih let zopet priredilo umetniško razstavo, ki je konča **z najboljšim uspehom.«**

Kot krona vseh letošnjih dogodkov in uspehov je pa seveda vstop sedmih Nemcev v ljubljanski občinski svet. »Grazer Tagblatt« registrira ta uspeh tako-le: **Vstop sedmih Nemcev v ljubljanski občinski svet po preteku tridesetih let pomenja preobrat v zgodovini mesta Ljubljane.** Gospodarstvo vladnega komisarja na magistratu je dokazalo, kako lahko je uredil vse zadeve, ako se upošteva zakon in pravica, ako se urad ne zlorablja za strankarske namene.«

»Mestno gospodarstvo je največjega pomena za ljubljansko Nemštvo. Mesto in njega blaginja, njegov trgovski in industrijalni pomen je v ozki zvezi z gospodarskim razvitkom prebivalstva. Novi volilni red odgovarja torej popolnoma razumu in pravici (!!)

Taki so lanskoletni uspehi kranskega Nemštva, ki jih pa ne prikrivajo več kakor doslej, temveč stopajo z njimi pred svet in se ponosno trkajo na svoja prsa! Ta njihova samozavest je po lahko razumljiva! Ves boj kranjskih Nemcev je v prvi vrsti naperjen proti naprednim elementom, in v tem svojem boju najdejo vedno zvestih zaveznikov v slovenskih klerikalcih, ki zavzemajo dosledno sovražno stališče tudi v onih vprašanjih, ki bi morala biti vsakemu Slovencu sveta!

Le poglejmo kako podpirajo in omogočujejo slovenski klerikalci uspehe kranjskega Nemštva:

Nemško zasebno ljudsko šolstvo napreduje, slovenski klerikalci pa vodijo sramoten boj proti naši šolski družbi, ki je edina vpoklicana, da tvori protiutež potujčevanju! Pa ne samo v šolstvu, tudi v boju proti slovenski umetnosti najdejo Nemci zvestih zaveznikov v klerikalcih, ki izpodkopujejo tla tako eminentno-kulturnemu zavodu, kakor je »Glasbena Matica«, rujejo proti slovenskemu gledališču, ki naj tudi tvori središče slovenske gledališke umetnosti, uprizorili so gonjo proti mladi slovenski umetnosti, ki si je komaj našla zavetišča v Jakopičevem umetniškem paviljonu.

Nemci priznavajo sami zasluge slovenskih klerikalcev v volilni reformi za ljubljanski občinski svet, ko je prišlo sedem Nemcev v občinski svet! Kako si predstavljajo Nemci ta zgodovinski preobrat, mi ne vemo, gotovo pa je, da računajo zopet na podporo onih, ki so jim sploh omogočili sodelovanje v mestni upravi.

Tako stopajo skupaj največji nasprotniki slovenskega naroda roko v roko, drug drugemu pomagajo do uspehov, a niti ena niti druga stran se ne sramuje svojih zaveznikov.

Predsezija avstro-ogrske delegacije.

V svojem kratkem predsezijskem zasedanju je avstro-ogrska delegacija votirala grofu Aehrenthalu svoje zaupanje. Ta zaupnica je pa obenem tudi nezaupnica onim krogom, ki žive še vedno v starih tradicijah, ki jim je Berlin prva in zadnja inštanca avstrijske politike.

Ko je Aehrenthal spoznal zahrbtno politiko Nemčije v slučaju Potsdamskega sestanka, je v maroški aferi zavzel popolnoma rezervirano stališče, kar se mu je tudi v Nemčiji skrajno zamerilo, to spričuje strastna kampanja nemškega časopisja proti njemu. Ko pa je odločno in energično zavzel stališče proti onim, ki jim je sovražnost do Italije vodilni motiv, ko je dosegel odpust reprezentanta te struje, šefa generalnega štaba generala Hoetzendorfa, tedaj je izbruhnila v Nemčiji in v Avstriji gonja proti Aehrenthalu. **In oni, ki so prej zagovarjali pustolovsko politiko Aehrenthala, proklinjajo danes njegovo trezno mirovno politiko!**

Šusteršič je poslal v delegacijo dr. Korošca, ki je bil izvoljen načelnikom vojnega odseka.

Refren njegovega govora je bil skrajno hujskajoč; glede Aehrenthalove politike se ni mogel orijentirati, razkosal je Aehrenthala na dva dela, hvalil je njegovo dosedanjo politiko, obsojal pa njegovo sedanjo, ki je zavzela popolnoma realna tla. Zagovarjal je z vso vnemo vojaško politiko in iz njegovih besed je zvenel slavospev odstopivšemu Hoetzendorfu. Glasovalo se je o proračunskem provizoriju, indirektni zaupnici Aehrenthalu, Korošec, ki je poprej govoril proti njegovi politiki, je pa seveda glasoval za proračunski provizorij in tako najbolje dokumentiral »opozicijonalno« stališče slovenskih klerikalcev.

Seveda se klerikalci izgovarjajo na neobhodne državne potrebe ter razlikujejo med državno zbornico in delegacijo, a avstrijski režim reprezentira v delegaciji ravnotako Aehrenthal kakor Stürgkh v državni zbornici.

Klerikalci pa igrajo s svojo opozicijo v delegaciji isto komedijo, kakor v državnem zboru ker vedo da se vladi ne morejo nikakor bolj prikupiti, kakor da se navdušujejo za kanone. To so klerikalci dobro vedeli in vlada je danes gotovo zadovoljna z njimi!

Ko se pa delegacije snidejo k rednemu zasedanju, tedaj bodo slovenski klerikalci po svojem leaderju še jasnejše pokazali barvo in preko delegacij našli mostič, da se tudi v državnem zboru srečajo s Stürgkhom tako, kakor so se v delegaciji z Auffenbergom.

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

DNEVNI PREGLED.

Uredništvo in upravništvo »Dneva« je v »Učiteljski tiskarni«, Frančiškanska ulica št. 8.

Novi cilji, nova pota avstrijskega Nemštva. Nemci so si ustanovili »Novonemški Kulturbund v Avstriji«, ki naj zasleduje cilj, da zboljša nemštvo v telesnem in duševnem oziru. Sredstva tega »Bunda« bodo predvsem nova nemška ljudska akademija v Avstriji in centralno založništvo v Libercih. Spoznali so, da jim za veliki narodni boj za prevlado v Avstriji ne zadostuje »Südmarka« kot gospodarsko-obrambno in »Schulverein« kot šolsko društvo. Tudi notranja moč naroda se mora dvigniti, ne samo moč na meji, in to naj doseže »Kulturbund«. — Izvajajmo iz tega konsekvence, t. j. podvojimo tudi mi svoje narodne moči, podpirajmo pred vsem »Družbo sv. Cirila in Metoda« in »Branibor«, da čili in čvrsti odbijemo vse napade germanizma.

Nemško protičeško nasilje na Dunaju odbito. Kakor pri nas Ciril-Metodova Družba v Trstu, tako mora na Dunaju češko obrambno društvo „Komensky“ graditi šole samo. V Trstu zatirajo Slovence italijanski magistratovci, na Dunaju pa zatirajo Čehe nemški magistratovci. Zadnje leto so dali nemški magistratovci na Dunaju zapreti vse šole češkega društva „Komensky“. Društvo „Komensky“ je vložilo vsled tega rekurz na ministrstvo, katerega je pa ministrstvo kratkomalo odbilo. Ob otvoritvi državnega zbora je šla češka deputacija staršev z otroci v parlament, da tako protestira proti zatvoritvi čeških šol. V parlamentu je vsled tega prišlo do burnih prizorov in narodna nasprotstva so se med češkimi in nemškimi poslanci zelo poostrila. Društvo „Komensky“ je vložilo tudi pritožbo zoper zatvoritev čeških šol na upravno sodišče, ki je pa dne 30. dec 1911 pritožbi ugodilo. Češka šola narodno-obrambnega društva „Komensky“ v III. okraju na Dunaju je zopet otvorjena in s tem je dognano, da Dunaj ni le nemška, temveč tudi češka posest.

Veliko vznemirjenja v nemških nacionalnih krogih vzbuja izstop nemških učiteljev na Štajerskem iz nemških narodnih društev. S 1. januarjem 1912 je namreč napovedan bojkot od strani učiteljstva vsem društvom, toliko časa, da deželni zbor ne zviša plač po njih volji. Do tega radikalnega stališča in koraka je dovedlo učiteljstvo neodločno nastopanje „Nemške nacionalne zveze“ v državnem zboru, ki se ni zavzela za nemško učiteljsko zvezo.

Kaj je z občinskim svetom v Spod. Šiški? Že nad tri mesece je od tega, odkar so se vršile v Spod. Šiški volitve. Vodil jih je sam občinski gerent Zajec ob navzočnosti vladnega komisarja Borštnerja. Nobene nepravilnosti ni bilo pri volitvah. Orehek in njegov kumpan sta bila radi obrekovanja v rekurzu pri okrajnem sodišču v Ljubljani obsojena, v čemur se je potrdila pravilnost volitev. In vendar danes še ni **nobene rešitve rekurza.** V Kamniku so bile volitve veliko pozneje, a imajo že zdavnaj župana vzlic rekurzu naprednjakov. Upamo, da nam ne bo treba krivičnega postopanja c. kr. vlade znova omenjati.

Lep občinski gerent. Moščanskemu gerentu Josipu Oražmu se je pred okrajnim sodiščem v Ljubljani med drugim tudi to po pričah dokazalo, da je hotoma in namenoma dal napraviti napačne volilne imenike za občinske volitve samo, da bi zavlekel volitev. Občino je pri tem vede oškodoval za 90 K oziroma za svoto, ki so je stali novi volilni imeniki. Vsak drug človek, ki bi tako zlorabljal v škodo občine uradno oblast, bi že prišel pod ključ, samo Oražmu se ničesar ne zgodi. In vendar bi bilo umestno, da se radikalno iztrebijo iz javnega življenja elementi, ki vanj ne spadajo.

Okolo 100 Amerikancev je pričakovalo včeraj popoldne na prostem pred južnim kolodvorom prihoda vlaka, s katerim so odpotovali dalje. K sreči je bil popoldan lep in solnčen, da so se mogli ti amerikanski potniki greti na solncu. A kaj, če bi bilo vreme neugodno in mrzlo? Kolikokrat morajo taki ljudje prezebati in zmrzovati pred ljubljanskim južnim kolodvorom v dežju, snegu in mrazu. Dostikrat so se naši časopisi že potegovali za te revеže, a dosedaj — kakor je videti — brezuspešno! Saj vendar bi lahko uprava bogate »Južne železnice« pripravila kak primeren prostor, kjer bi bili taki potniki, od katerih ima železnica lep dobiček, v dežju pod streho in v mrazu na gorkem. Ker morajo po železniških predpisih paziti uslužbenci, da se ne pokvari blago, ki ga železnice prevažajo, zato svetujemo takim revežem, da nosijo na vidnem mestu plakate z debelim napisom: **Mraz in moča škodujeta.** Morda bo to pomagalo, morda bo železniška oprava pazila na človeška bitja saj toliko kakor na kak star zaboj!

dr **»Sokola I.«** velika predpustna prireditev **»Sokolski raj«** se vrši dne 13. prosinca t. l. v Mestnem domu. Predpriprave so v čilem tiru. Podrobnosti glede programa in dekoracij bodo članstvu in gostom časopisno naznanjene.

dr **Velik planinski ples** radovljiške podružnice Slovenskega planinskega društva se vrši dne 6. januarja 1912 v »Zdraviškem domu« na Bledu.

Cene sladkorja so padle za 4 in pol vin. pri kilogramu. Pri tem je seve upoštevati, da je postala vožnja nekoliko dražja.

Navihanec. Včeraj je hodil po Kolodvorski ulici nek tujec s zavezano roko in prosjačil kakor pohabljenec. Pa je bil nekoliko nepreviden, ko je v neki gostilni obral goste v prvi sobi je šel nato v drugo sobo, roko odvezal in se imel prav dobro. »Bolnika« je pa o zadevi obveščeni policijski stražnik prišel pogledat, in ko se je prepričal o njegovi bolezni, ga je odvedel v zapor.

Zamenjana je bila na Silvestrov večer v »Narodni kavarni« zimska suknja. Kdor je prišel s tujo suknjo domu, naj se oglasi v »Narodni kavarni«.

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

PROSVETA.

Slovensko gledališče. Včeraj popoldne so peli zadnjič Gilbertovo opereto **»Sramežljiva Suzana«** prav po silvestrsko. Orkestru se je poznalo, da je utrujen, in zbor še ni prespal sinočnjih lavorik. Solisti so bili prav animirani, nekateri celo preveč, tako da so skakali čez ojnice. No, zmeraj bolje več ko premalo. Pohvaliti je predvsem g. Iličiča, ki je povsod na svojem mestu, gdč. Thalerjevo, go. Foedranspergovo, ki je le še premalo živahna v igri, a v petju zanesljiva, g. Križaja in tudi g. Horskega, ki le slabo govori. G. Povhe bi mogel storiti še več, zlasti v III. dejanju. Vobče priporočamo: **okus, okus, okus! Pa več elegance in več gracije.** — Zvečer so peli opero **»Carmen«.** Igralo se je živo, pelo zadovoljivo. Hvala bogu, da je konec praznikov!

Slavnostna gledališka predstava v proslavo 50letnega jubileja narodne čitalnice v Ljubljani se vrši v petek, dne 5. januarja 1912 zvečer ob polu 8. uri v našem gledališču. Predstava bo **izven abonementa ter ne bodo veljavni niti sedeži, niti lože,** da bo možno ugoditi vsem. Abonentom pa so njihovi sedeži in njihove lože reservirane do četrtka opoldne. Potem se bodo sedeži in lože oddajale brez ozira na posestnike lož ali sedežev. Č. č. abonentje naj poskrbe torej pravočasno zase, da ne bo kasneje neplodnih rekriminacij! Vzpored predstave bo obsegal sledeče točke: 1. slavnostna ouvertura »Libuša« B. Smetane; 2. Prolog E. Gangla (govori g. režiser H. Nučič); 3. Alegorija (razvoj čitalnice): 4. plesne telovadne vaje (z godbo); 5. Komedija (izvirna enodejanka); 6. opera. — Pri predstavi sodeluje pomnožen orkester Slovenske filharmonije.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes zvečer se igra izvirna noviteta, F. S. Finžgarjeva drama **»Naša kri« (za nepar).** Glavne vloge igrajo gdč. Wintrova, g. Verovšek, g. Nučič in g. Danilo. — V četrtek drugič Shakespearova veseloigra **»Vesele ženske windsorske«** (za nepar-abonente). — V petek **slavnostna predstava.**

A. Aškerc: Poslednji Celjan. Epska pesnitev. Založila Kleinmayr & Bamberg. Cena broš. 3 K. O tem najnovejšem delu Aškerčeve muze priobčimo v kratkem obširnejšo oceno.

Ivan Cankar: Lepa Vida. V Ljubljani, 1912. Založil L. Schwentner. Str. 106. — Cankar je napisal novno igro. Kritiko prepuščamo drugim. Morda pa poprej še Cankar sam napiše komentar k temu svojemu delu neštetih zagonetk, da ga bomo razumeli. Igra je docela lirična, brez dramatike, a v pesniškem nežnem jeziku, polnem mistike in simbolov.

»Novi akordi.« Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo, prinaša v 5. številki, posvečeni Franu Gerbiču, naslednje skladbe Fr. Gerbiča: »Zastavu našo«, za moški zbor. »Četiri godišnje dobe«, Klic pomladi«, mešana zbora. »Mazurka«, za klavir. »Nihče ne ve...«, »Mrtva pomlad«, »Trubadurka«, pesmi za en glas in klavir. »Ave Maria«, za dva glasova in orgle (ali klavir). »Novi Akordi« izhajajo šestkrat na leto. Cena za celo leto 10 K, posamezni zvezki po 2 K.

Knjige Matice Hrvatske za leto 1912. so izšle in jih ljubljanski člani dobe pri poverjeniku Dragotinu Hribarju (tiskarna, Dunajska cesta).

Velikanska zastrupljenja v Berlinu.

Kakor znano je v nekem berlinskem zavetišču obolelo in umrlo veliko število oseb na znakih zastrupljenja. Spočetka se je domnevalo, da je vzrok teh zastrupljenj uživanje pokvarjenih rib, ki so jih oboleli nakupili pri nekem cestnem prodajalcu. A v zadnjem času, ko se nova zastrupljenja ponavljajo ter je čimdalje več smrtnih slučajev, to domnevanje tudi nima več prave podlage, posebno pa že to domnevanje potrjuje dejstvo, da je večina novo obolelih izpovedala, da tekom zadnjih dni ni zaužila nobenih prekajenih rib, najmanj pa sušenke, ki so se smatrale kot vzrok zastrupljenja. Splošno prevladuje mnenje, da je računati z novo doslej neznano epidemično boleznijo, ki

---

KNUT HANNSEN:

Sužnji ljubezni.

To pišem sama, pišem danes, da si olajšam srce. Izgubila sem službo svojo v kavarni in svoje vesele dni.

Mlad gospod v sivi obleki je prišel večer na večer z dvema prijateljema in se vsedel k eni mojih miz. Prihajalo je toliko gospodov in vsi so bili prijaznih besed, samo on ne. Bil je velik in vitek, imel je mehke črne lase in modre oči, s katerimi me je včasih mimogrede ošinil ter pod nosom nekoliko mahu.

No v začetku je imel lahko kaj proti meni. Prihajal je ves teden nepretrgoma. Navadila sem se ga in pogrešila sem ga, ko je izostal nekega večera. Šla sem skozi vso kavarno in ga iskala; končno ga najdem na drugem koncu pri enem velikih stebrov; sedel je z neko damo iz cirkusa. Nosila je rumeno obleko in dolge rokovice, ki so segale čez komolec. Bila je mlada in imela lepe, temne oči, — a moje oči so bile modre.

Postala sem za trenutek pri njima in poslušala, kaj sta govorila: očitala mu je mnogo; naveličala se ga je in ga pozvala, da naj gre. Mislila sem si v srcu: Sveta devica, zakaj ne gre k meni?

Naslednji večer je prišel s svojima prijateljema in se zopet vsedel k moji mizi. Nisem pristopila k njemu kakor navadno, delala sem kakor da jih ne vidim. Ko mi je pomignil, sem stopila k mizi in rekla: »Včeraj vas ni bilo tukaj!«

»Kako krasno je raščena naša natakarica«, je dejal svojim tovarišem.

»Pivo?« vprašam.

»Da«, odgovori. In hitro sem prinesla tri čaše.

Nekaj dni je prešlo.

Dal mi je karto in dejal: »Nesite to tja čez k...«

Vzela sem karto, predno je izpregovoril in jo nesla rumeni dami. Med potom preberem njegovo ime: Vladimir F.

Ko pridem nazaj, me pogleda vprašujoče.

»Da, oddala sem,« sem rekla.

»In niste prejeli nobenega odgovora?«

»Ne«.

Dal mi je eno marko in dejal smeje:

»Noben odgovor je tudi odgovor.«

Cel večer je ostal v kavarni in gledal proti dami in njenim spremljevalcem. Okoli enajstih je vstal in šel k njihovi mizi. Sprejela ga je hladno, njena gospoda sta se spustila v pogovor ž njim in ga najbrže vlekla. Ostal je par minut, in ko je prišel zopet nazaj, sem mu rekla, da so mu v žep njegovega svršnika nalili piva. Slekel ga je, se naglo okrenil in gledal trenutek proti mizi dame iz cirkusa. Posušila sem mu svršnik in dejal mi je smeje: »Hvala, sužnja!«

Ko ga je zopet oblekel, sem mu pomagala in ga skrivoma pogladila po hrbtu.

Vsedel se je razmišljen. Eden njegovih prijateljev je naročil še pivo, vzela sem čašo in hotela tudi F.-ovo vzeti. Dejal je pa: »Ne« in položil svojo roko na mojo. Pri tem dotikljaju se je moja roka nakrat pobesila, opazil je in odtegnil takoj roko.

— — — — — — — — — —

Nekoč mi je daroval cvetlice, mnogo cvetlic. Kupil jih je pri prodajalki, ko je prišel k nji; bile so sveže in rdeče, kupil je skoraj vso njeno zalogo. Pustil jih je ležati pri sebi na mizi. Bil je sam brez svojih prijateljev. Stala sem, kakor hitro sem imela čas, za stebrom in gledala njega, in si mislila: Vladimir F. mu je ime.

Morebiti je prešla ena ura. Neprenehoma je gledal na uro. Vprašala sem ga:

»Pričakujete koga?«

Pogledal me je kot da bi bil njegov duh odsoten in dejal naglo:

»Ne, ne pričakujem nikogar. Kaj vprašujete?«

»Menila sem samo, da morebiti koga pričakujete!«

»Pridite sem,« je odgovoril. »To je za vas.«

In mi je dal cvetlice.

Zahvalila sem se mu, toda naenkrat nisem mogla izreči besede, samo šepetala sem. Krvavo rdeče veselje me je obšlo; brez diha sem stala pred buffetom, kjer bi morala nekaj poiskati.

»Kaj želite,« me je vprašala gospodična.

»Kaj pravite?« vprašam. Sama nisem vedela zakaj.

»Kaj jaz mislim?« je rekla gospodična. Ste nori?«

»Uganite, kdo mi je dal te cvetlice?«

Prvi natakar je šel mimo. »Ne pozabite piva za gospoda z leseno nogo,« ga slišim reči.

»Dal mi jih je Vladimir«, sem dejala in odhitela s pivom.

F. še ni odšel. Zahvalila sem se mu vnovič, ko se je vzdignil, da bi odšel. Obstal je in dejal:

»Kupil sem jih pravzaprav za neko drugo.«

No da. Kupil jih je morebiti za katero drugo. Toda dobila sem jih jaz. Jaz sem jih dobila, ne ona; za katero sem se mu tudi lahko zahvalila. Lahko noč Vladimir.

Drugi dan je deževalo.

»Ali naj oblečem svojo črno ali zeleno obleko?« sem premišljevala. »Zeleno, ker ta je novejša; to torej oblečem.« Bila sem zelo dobre volje.

Ko sem prišla na postajališče, je stala v dežju neka dama in čakala na konjsko železnico. Dežnika ni imela. Ponudila sem ji, naj stopi pod mojega, toda ona je hvaležno odklonila. Tedaj sem pa tudi jaz zaprla dežnik, dokler sem čakala. Sedaj ne bo dama sama mokra, sem si mislila.

Na večer je prišel v kavarno Vladimir.

»Hvala za cvetice,« sem mu dejala ponosno.

»Katere cvetlice?« vpraša. »A tako: molčite vendar o cvetlicah.«

»Hotela sem se za to zahvaliti«, sem rekla.

Zmignil je z rameni in dejal.

»Vas ne ljubim, sužnja!«

Ni me ljubil, ne. Tega tudi nisem pričakovala in nisem bila zato razočarana. Toda videla sem ga vsak večer; vsedel se je k moji mizi in prinesla sem mu pivo. Na svidenje, Vladimir!

Naslednji večer je prišel zelo pozno. Vprašal je:

Ali imate mnogo denarja, sužnja?«

»Ne, žalibog nimam ga«, sem mu odgovorila. »Revno dekle sem!«

Tedaj me je pogledal in dejal smeje:

»Vi me ne razumete prav. Rabim do jutri nekaj denarja.«

»Nekaj ga imam tukaj«, mu odvrnem. »Doma imam pa 130 mark.«

»Doma? Ne tu?«

Odgovorim mu: »Čakajte četrt ure in pojdite z menoj, ko zapremo.

Čakal je četrt ure in šel z menoj.

»Samo sto mark,« je dejal. Bil je ves čas ob moji strani in mi ni pustil iti niti pred njim, niti za njim.

»Imam samo malo sobico«, sem dejala, ko sva obstala pri mojih vežnih vratih.

»Ne grem z Vami gor,« je odgovoril. »Čakam tu.«

Čakal je.

ji vzroka še doslej zdravniki niso mogli izslediti.

Vsled tega vlada med prebivalstvom grozen strah, ker število obolelih vedno narašča. Doslej je bilo zdravstvenim uradom prijavljeno že 150 slučajev, med katerimi je po najnovejših poročilih zaznamovati že 70 smrtnih. Berlinska mrtvašnica je tako prenapolnjena, da morajo izlagati mrtva trupla že poveji.

Kaka je ta nova bolezen opisuje berlinski ministerijalni svetnik dr. Kirchner, ki je bil s komisijo v zavetišču kjer se je prvič pojavila. »Komaj je stopila komisija v zavetišče nam je bilo prijavljeno, da je zopet zbolela ena oseba na znakih zastrupljenja; ko je komisija pregledovala novega bolnika, prineslo je rešilno društvo zopet novega bolnika, ki je obolel na istih znakih v popolnoma drugem kraju mesta. V teku desetih minut so prinesli šest novih bolnikov. Najznačilnejši pa je sledeči slučaj: v zavetišče je prišel po opravku mlad, močan in popolnoma zdrav človek, ki ni kazal niti enega znaka, da bi bil bolan; komaj pa je bil dve minuti v zavetišču se je naenkrat popolnoma spremenil; njegov obraz je obledel in vidno upadel, oči so mu osteknele, glasovnice so prenehale delovati, tako da ni mogel ničesar govoriti, začel se je tresti po vsem telesu, popadli so ga krči, zgrudil se je na tla in bil v par trenotkih mrtev. Tako se pojavlja ta nova skrivnostna bolezen skoro v vseh slučajih.«

Zato ni čuda, da vlada med berlinskim prebivalstvom velika panika, splošno se govori, da je izbruhnila kuga, da pa oblasti v pomirjenje prebivalstva to še prikrivajo. Tudi v znanstvenih krogih prevladuje mnenje, da ta obolenja niso posledica kakega zastrupljenja, ker se slučaji ponavljajo tako epidemično. Oblasti so pod strogimi kaznimi zabranile prodajo sušenk in vseh drugih prekajenih rib.

Prebivalstvo pa ne kupuje v zadnjem času niti svežih morskih niti rečnih rib, vsled česar je kupčija z istimi jako padla.

Zdravstvene komisije preiskujejo z vso vnemo to zagonetno bolezen, a ji doslej še niso prišle na sled. Vsled tega se tudi prebivalstvo ne da pomiriti in je vedno v velikanskem strahu.

V zadnjih poročilih iz Berlina se pa že celo trdi, da so došla poročila tudi iz proviince o enakih slučajih. V Karlsruhe sta oboleli dve osebi na popolnoma podobnih znakih. V Lipskem pa je nek hlapec kupil kos konjskega pečenega mesa, koma pa je istega použil, pojavili so se isti znaki, kakor pri obolelih v Berlinu in v par trenutkih se je zgrudil na tla.

Ta poročila so skrajno vznemirjajoča, ker splošno se sodi, da se je ponovila nova kužna bolezen, ki zahteva primerno veliko več žrtev kakor kolera.

Seveda zdravniki še niso izrekli konečno svojega mnenja, ali treba je tudi skrajne previdnosti, ker se tudi pri nas prodajajo te sušenke in takozvani Kieler Sprotten.

Boj za Tripolis.

Iz bojišča ni nobenih novih poročil. Italijani prodirajo počasi proti sredini zemlje, a vsako ped zemlje si morajo priboriti s krvjo, ker Turki in Arabci z največjo trdovratnostjo ovirajo vsako prodiranje. Iz Carigrada kakor tudi iz Rima prihajajo vedno nasprotujoče si vesti, ki jim pa seveda ni dosti verjeti, ker poročila drugega dne govore vse drugače. Zadnje vesti iz Derne, Tripolisa in Benghazija pripovedujejo, da se na bojišču ni zgodilo prav nič novega, pri Tobruku je med padlimi Turki en stotnik in en arabski poglavar. Angleška vlada je brzojavno ukazala oklopnjači Suffolk, ki je štacijonirana na Malti, da odplove s polnim parom proti Egiptu. Renterjev urad poroča, da ta ukrep ni v nikaki zvezi s kako sovražnostjo niti proti Italiji niti proti Turčiji, pač pa ima oklopnica čuvati popolno nevtralnost Egipta v turško-italijanskem konfliktu.

Dasi slikajo turška vladna poročila položaj kakor jako ugoden, vendar je brezdvomno da bo na nadaljevanje boja skrajno neugodno uplivala sedanja kritična situacija v evropski Turčiji. Iz dobro informiranih krogov poroča splitsko »Naše Jedinstvo«, ki ima najožje stike s črnogorskim zunanjim ministrstvom, o skrajno kritični situaciji na Balkanu, ki je o njej prepričana tudi turška vlada, kar priča njeno mrzlično pripravljanje in koncentriranje čet ob črnogorski meji in v Kosovskem vijaletu. Živahno gibanje, ki jo razvijajo bolgarske čete po Macedoniji, priča tudi, da skoro pride ta čas, ko bodo neislamske narodnosti otomanskega cesarstva brezobzirno nastopile s svojo zahtevo po popolni narodni, gospodarski in kulturni avtonomiji. Izstop deseterih albanskih poslancev turškega parlamenta iz mladoturške stranke priča, da so se tudi Albanci naveličali vednih obljub, ko turška vlada še do danes ni izpolnila pogojev lanskega podgoriškega miru.

Sporazum v turškem paralamentu se je popolnoma ponesrečil, veliki vezir Said-paša je v zadnji seji naznanil demisijo celokupnega kabineta. Danes se odloči usoda parlamenta in ministrstva, a lahko se reče tudi usoda mlade turške ustave. Nevolja med prebivalstvom vedno bolj narašča proti mladoturškemu komiteju, ki daleko ni izpolnil nad niti mohamedanskega, še manj krščanskega prebivalstva v cesarstvu, a tudi ne nad Evrope. Mladoturški komite dobro pozna to neugodno mnenje proti sebi, zato je odredil za prihodnje dni v Carigradu najobsežnejše varnostne odredbe, da zaduši v kali eventuelni državni prevrat.

Bolni mož ob Bosporu hira, vprašanje je, kdo bo le oni njegovih »prijateljev«, ki mu zatisne oči! Veliko je takih prijatelev, ki komaj čakajo tega trenutka!

Ko sem prišla zopet dol, preštel denar in dejal:

»To je več kakor sto mark. Dam Vam deset mark za napitnino. — Da, da, slišite, deset mark Vam dam za napitnino.«

Dal mi je denar, želel lahko noč in odšel. Na oglu sem ga videla, ko je obstal in dal stari hromi beračici eno marko.

Naslednji večer je obžaloval, da mi ne more vrniti denarja. Zahvalila sem se mu, da ni mogel. Odkrito je priznal, da ga je pognal.

»Kaj naj rečem, sužnja«, je dejal smeje. Veste: rumena dama!«

»Zakaj imenuješ našo natakarico sužnjo?« ga vpraša eden njegovih prijateljev. »Ti si vendar večji suženj, nego ona.«

»Pivo?« sem vprašala in jih prekinila.

Kmalu nato je vstopila rumena dama. F. se je vzdignil in priklonil. Šla je mimo njega in se vsedla k prazni mizi, prislonila pa dva stola. F. je šel takoj k nji, vzel stol in se vsedel. Po dveh minutah se je zopet vzdignil in dejal zelo glasno: »Dobro, grem. In ne vrnem se nikdar več.«

»Hvala,« je odvrnila.

Od samega veselja sem komaj čutila svoje noge. Ko sem bežala k buffetu in rekla najbrže, da se ne vrne nikoli več k njej. Prvi natakar je šel mimo; dal mi je strog ukor, pa jaz se nisem zmenila za to.

Ko so ob enajstih zaprli lokal, me je spremljal F. do mojih hišnih vrat.

»Pet mark od desetih, ki sem Vam včeraj dal,« je dejal.

Hotela sem mu dati vseh deset in sprejel jih je, dal mi je pa nazaj kljub mojemu nasprotovanju pet mark za napitnino.

(Dalje.)

Naš roman. Naše čitatelje razveselimo gotovo že s svojo prvo številko, ker začnemo priobčevati

senzacionalni roman

iz polpretekle

francoske zgodovine,

polne krutosti, klerikalizma in praznoverstva:

RELIKVIJA NAPOLEONA III.

V tem romanu igrajo ulogo **klerikalni francoski lopovi najvišjih krogov,** priprosti obrtniki in aristokratje, poljski žid in angleški slavni detektiv

Sherlock Holmes.

Roman se godi v Parizu, v Alzaciji in na Ruskem.

Malo je v svetovni literaturi romanov tolike napetosti in nepričakovanih dogodkov, ki se menjavajo naglo kakor kinematografske slike. Najvažnejša pa je **kulturna tendenca tega zgodovinskega romana,** ki bo gotovo najživeje zanimal od začetka do konca.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

ATTEMS — DALMATINSKI NAMESTNIK.

Zadar, 31. decembra. Iz Dunaja se poroča, da bo sedanji vodja dalmatinskega namestništva imenovan prve dni januarja cesarskim namestnikom za Dalmacijo.

PRED RAZPUSTOM ŠTAJERSKEGA DEŽELNEGA ZBORA?

Gradec, 1. januarja. Pogajanja, ki so se vršila radi delozmožnosti štajerskega deželnega zbora niso imeli zaželjenega uspeha. Slovenska delegacija noče in ne more sprejeti vladnih predlog radi delavnega programa, nemški nacionalci pa tudi nočejo popustiti. Iz zanesljivega vira se poroča, da je razpust štajerskega deželnega zbora neizogiben. Nove volitve se utegnejo vršiti meseca maja.

TRŽAŠKI ŽUPAN — ČLAN GOSPOSKE ZBORNICE.

Trst, 1. januarja. Tukaj se splošno trdi, da bode mestni župan Francesco Valerio vpoklican v gosposko zbornico. Valerio je prvi italijanski politik, ki bi bil na ta način član gosposke zbornice.

BAN TOMAŠIČ NA DUNAJU.

Zagreb, 1. januarja. Vest, da cesar ni sprejel bana Tomašiča, ki je prišel na Dunaj, da poroča o rezultatu volitev na Hrvatskem, v avdijenci, je zbudila splošno pozornost. Zatrjuje se da cesar sploh bana ne sprejme v avdijenco, ker je ban dobil že od Khuena cesarski reskript glede sklicanja sabora, ki se bržkone sestane že 15. februarja. Grof Khuen je tudi odločno dementiral vest o odstopu hrvaškega bana.

NADOMESTNA VOLITEV ZA BOSANSKI SABOR.

Sarajevo, 1. januarja. Pri nadomestni volitvi v okraju Tuzla-Zvornik za bosanski sabor ni prišlo do končnega rezultata. Bili so trije srbski kandidatje, literat Atanas Šola, kandidat kmečke stranke Gjurkovič in pop Bilbij; med prvim ter drugim je potrebna ožja volitev.

KONEC KITAJSKEGA CESARSTVA.

London, 1. januarja. Po semkaj došlih poročil iz Kitajske, je gotovo, da bo narodna skupščina z veliko večino proklamirala republiko. Pristaši dr. Sunjatzena mirno čakajo razvitek glede izvolitve Juanšikaja. Na kako akcijo glede odcepa in proklamiranje nezavisnosti Mongolske se ne misli, ker vlada prepričanje, da bi bila vsaka akcija brezuspešna.

ZASTRUPLJENJE V BERLINU.

Berlin, 1. januarja. Tekom zadnjih dni se je pojavilo zopet nekaj novih slučajev zastrupljenj. Vsled izjave infekcijskega instituta, da tiči vzrok le v zastrupitvi s hranili, se je prebivalstvo že precej pomirilo.

RAZNO.

* **Zakaj španski vladarji ne tikajo več svojih podložnikov.** Še pred štiridesetimi leti so španski vladarji tikali vse svoje podložnke; vzrok zato, da so to šego opustili, tiči v nekem jako zanimivem dogodku, ki se je pripetil leta 1873. na Dunaju. Takrat je bila v stolnem mestu naše države velika svetovna razstava. Tja je tudi španska vlada odposlala deputacijo, katere član je bil med drugimi znani španski pesnik Zapata. Slučaj je nanesel, da sreča v španskem oddelku razstave svojo kraljico Izabelo z njenim spremstvom. Pesnik se spoštljivo prikloni; kraljica ga pa takoj spozna in vpraša: »No, Zapata, kko se ti godi?« nakar Zapata prijazno smehljajoč odgovori: »Hvala, dobro; in tebi?« Kraljica se zasmeje, toda od takrat ne tikajo več španski vladarji svojih podložnikov.

* **Smešna zmota.** V Gradcu se je pred kratkim pri neki sodni obravnavi pripetil prav smešen dogodek. Kmetiček stoji pred sodno dvorano, v ustih svojo cigaro, in čaka, da ga pokličejo kot pričo pred sodnika. Ko zasliši svoje ime, ugasne smodko, jo vtakne v žep in stopi možko v dvorano. Vrši naj se prisega, toda sodnega sluge nikjer ni, da bi prižgal sveči pri križu; zato užge sodnik sam žveplenko, se skloni naprej proti svečama, da bi ju prižgal in pokliče prijazno kmetiča bližje. Kmetič pa privleče iz žepa smodko, rekoč: »Hvala lepa, gospod sodnik. Ravnokar sem cigaro ugasnil, ker nisem vedel, da se sme tu kaditi.

* **Kronanje bolgarskega kralja Ferdinanda.** Bolgarska vlada je slednjič le točno določila rok kronanju kralja Ferdinanda, ki bi se moralo vršiti že lansko leto, a se je radi letošnjih jubilejnih slavnosti preložilo na letos. Kronanje je določeno za dan 22. septembra t. l. Kralj Ferdinand je naznanil ministrskemu predsedniku, da izdela sam program kronskih svečanosti in istega predloži vladi. Obenem s kronanjem se otvori v Sofiji več razstav in sicer ruska ter srbska gospodarsko-industrialna; projektirana je pa tudi velika jugoslovanska umetniška razstava jugoslovanske umetniške zveze »Lada« v novootvorjenem sofijskem umetniškem paviljonu. Prvotno je neka holandska družba hotela prirediti tudi svetovno razstavo, a bolgarska trgovska in obrtna zbornica je odklonila ta predlog. Kakor se čuje namerava sedaj omenjena družba prirediti svetovno razstavo na svojo roko, a bolgarska vlada izjavlja, da nima s to razstavo nobene zveze, ker bi bila ista popolnoma zasebno podjetje.

* **O revolti kaznjencev v moravski jetnišnici Špilberg** se poroča, da je bila mnogo večja ter obsežnejša kakor se je prvotno trdilo, pazniki niso mogli ukrotiti kaznjencev, katerim so ti pobrali orožje ter se potem postavili v bran poklicani vojaški patroli. Vnel se je pravi boj, v katerem je bilo več vojakov nevarno ranjenih, eden je kmalu na to umrl v bolnici na dobljenih ranah. Vzrok revolte še ni popolnoma jasen, trdi se, da se je nekaj kaznjencev napilo žganja, nakar so se uprli paznikom, ostali kaznjenci pa so se pridružili svojim tovarišem. — Pri pogrebu ubitega vojaka se je odigrala jako mučna scena. Vojaški duhovnik, ki je vodil pogreb, je ob rakvi ubitega vojaka nahrulil obupano mater in žalostnega očeta, češ zakaj nista bolje vzgojila svojega sina, ki kot vojak ni nikdar hodil v cerkev. Vsi navzoči so bili nad takim postopanjem duhovnika skrajno ogorčeni, ker ni imel spoštovanja do žalosti obupanih roditeljev, ki so izgubili svojega otroka na tako krut način!

Zdravljenje raka z radijem. Zadnji čas se opetovano širijo vesti o slučajih ugodnega zdravljenja raka z radijem. Podoben slučaj je bil pred kratkim brzojavno javljen slučaj, da so ozdravili zastareli rak z porabo radija. Operativno zdravljenje in zdravljenje z rentgenovimi žarki je bilo breuspešno. Zato so nazadnje položili na bolno mesto 250 miligramov čistega radijevega bromida, razdelenega po raznih steklenih cevicah. Čez nekaj dni so poskus ponovili. Bolečina je kmalu izginila in izcimek je čez pet tednov izginil. Seve je treba pred izrekom končne sodbe počakati, če je ozdravljitev stalna.

Starost pasjega rodu. Skoro nemogoče je povedati, kdaj da so bili psi prvič ukročeni od ljudi. Že na egiptovskih spomenikih, ki so najpoznejše iz 35. stoletja pred Kristusom, se nahajajo podobe psov med ljudmi. Že v tistih prvotnih dobah so pse previsoko cenili. Pred tritisoč leti je grškega Odiseja njegov pes takoj spoznal, ko se je vrnil po 10letnem potovanju iz trojanske vojne. Plutarh nam pripoveduje, da je Alcibiad svojemu psu odsekal rep. Kipar Miron je ovekovečil psa v mramorju. Rimljani so gojili pse deloma za lov, deloma za zabavo.

ZA KRATEK ČAS.

Dolga pot. »Oče, ali postanejo tudi žirafe nahodne, ako se prehladijo v noge?«

»Da — toda šele prihodnje leto!«

Veselo iznenadenje. Sodnik: »Obsojeni ste na pet dni zapora! — Zakaj se pa smejite? Mislim, da se še celo veselite nad tem!«

Zatoženec: »Gotovo gospod sodnik, najmanj na pet tednov sem bil pripravljen!«

Preveč dela. Zdravnik: »Nič drugega Vam ni, ljuba gospa, preveč ste delali. Počitka Vam je neobhodno potreba.«

Gospa (stara klepetulja): »Ali gospod doktor, poglejte vsaj moj jezik.«

Zdravnik (gleda jezik): »Preveč ste delali, — kakor rečeno, le mir, mir!«

Dedščina. X.: »Ali je France kaj podedoval po očetu?«

Y.: »Da!«

X.: »Kaj pa?«

Y.: »Grozno žejo.«

Največja ponižnost. »Gospod svetnik ste postali, kakor sem izvedel, pred kratkim oče hčerke; dovolite, da vam, kakor tudi gospej soprogi izrekam moje najvdanejše čestitke, in prosim, priporočite me gospici hčerkici — kot neznanca!«

V kazenski knjigi neke stotnije je napisano: Prostak Mrha je kaznovan na teden zapora, ker je pri vajah oponašal svojega stotnika in se pri tem drl kot vol.

KITAJSKA MODROST V PREGOVORIH.

Kitajski raziskovalec Geil V. E. je izdal angleško knijgo o Kitajski. Iz poglavja o kit. pregovorih navajamo nekaj vzgledov:

»Če si jezen, ne hodi k sodniku.«

»Moreš zmečkati ljudi s težo svojega jezika.«

»Gluh duhoven lahko sliši kuro kokodajsati.«

»Dober boben ne rabi težke palice.«

»Nobena igla nima dveh špic.«

»Slepec ne rabi očal.«

»Na gorah vzhoda žro tigri ljudi, in na gorah zahoda tudi žro tigri ljudi.«

»Ni truda vredno, gledati kako drugi delajo.«

»Najprej zabavljaj čez sebe, potem čez druge.«

»Majhen kamen lahko razbije velik vrč.«

»Kdor stanuje ob reki, razume ribe.«

»Če naraščajo vode, se dvigajo tudi čolni.«

»Če je kmet priden, ne bo zemlja nerodovitna.«

»Veliko srce je boljše, kot velika hiša.«

»Če veš, kako, nobena stvar ni težka; če je težka, ne veš, kako.«

»Hinavsko sočutje je nehinavska ošabnost.«

»Ljudje časte bogatine in psi popadajajo lumpe.«

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Pismo prepozno dvignil! Prosim ponovno pismo, poštno ležeče, pod „Vedno krepak“.

Kavarna Leon
Stari trg štev. 30
Celo noč odprto
Celo noč odprto

FR. P. ZAJEC
optični zavod
Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

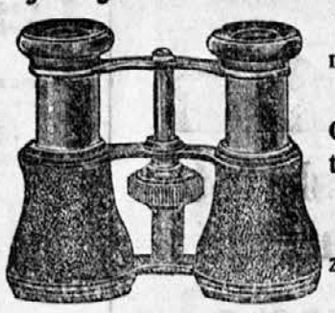

Daljnoglede, toplomere, in zrakomere vseh vrst.
Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.
Cenike pošiljam na zahtevo zastonj in poštnine prosto.

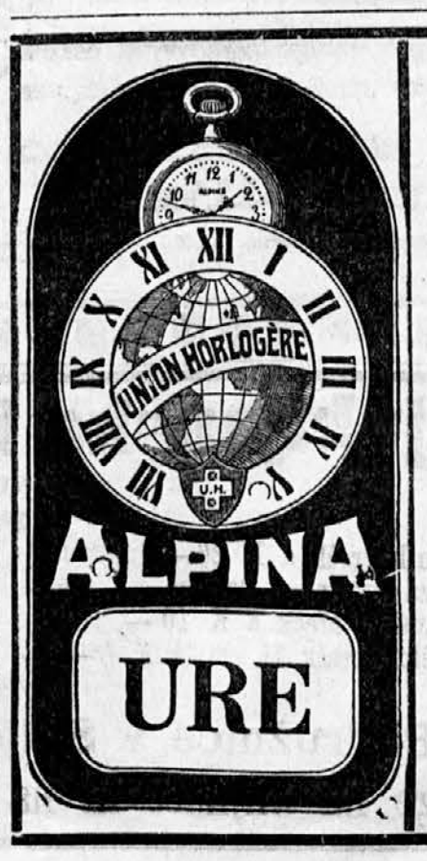

Zahtevajte novi veliki jubilejni cenik : s koledarjem :
o najnovejših urah, zlatnini in srebrnini, ki se vsakomur franko in brezplačno dopošlje.
Uveljavile so se mnoge znatno znižane cene.
Za naročitev cenika zadostuje dopisnica.
FR. ČUDEN Ljubljana
Prešernova ulica.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z n. z. v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po **4½%** brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Štampilje

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih štampilij.

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Ceniki franko.

Specialna trgovina finih ročnih del

Toni Jager

v Ljubljani, Židovska ulica štev. 5.

Predtiskarija
Tamburiranje
Montiranje
Plisiranje

MINKA KOCJAN

Sv. Petra cesta štev. 28.

nasproti „Zlate kaplje“

priporoča veliko zalogo kirurgičnih obvez, priprav za bolnice, porodnice novorojenčke, največja izbira sesalk (foperl), vse potrebščine za babice, gumijaste in druge specialitete. Izposojevanje tehtnic za novorojenčke.

P 659 B

Prvi slovenski fotografski atelijê

D. Rovšek

v Ljubljani

Kolodvorska ulica štev. 32 a

Ustanovljen leta 1890.

Tako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane četertletno K 1·80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka IKO

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. — FILIJALKA: Sv. Petra cesta. — Telefon št. 273.

Velika zaloga

pohištva in tapetniškega blaga

FR. KAPUS

Marije Terezije cesta 11. (Kolizej.)

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke ter kuhinjsko pohištvo.

Sprejema se tudi oprema hotelov.

Zmerne cene. Izdelki solidni.

Brzojavni naslov: BAJEC, Ljubljana.

ANT. BAJEC

cvetlični salon

Ljubljana, Pod Trančo št. 2.

Velika zaloga suhih vencev

Izdelovanje šopkov in vencev, trakov z napisi itd.

Zunanja naročila izvršuje točno.

Vrtnarija je na Tržaški cesti.

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj Glasbene Matice.

Največja in najstarejša trgovina in izposojevalnica klavirjev in harmonijev. Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

C. kr. avstr. pošt.-hranil. konto št. 114.603 **Ljubljana, Kongresni trg 15** (nasproti nunske cerkve.) Naslov brzojavkam: Klavir-Breznik Ljubljana.

Klavirje dvorne tvrdke Bösendorfer, Czapka, Hölzl & Heitzmann, Stelzhammer in Manborg (amer. harm.) imam le jaz izključno edini zastopnik za Kranjsko v velikanski zalogi in izbiri. Ne dajte se varati po navidezno cenem, vsiljivem „pofelnu“, osobito, ker nudim vsakomur, da si po kolikor mogoče najnižji ceni ali na čudovito majhne obroke brez vsakega zadatja nabavi prvovrsten instrument z resnično pismeno 10 letno garancijo. Stari klavirji najugodneje v zameno. Izposojevalnina najnižja. Popravila in uglaševanje vseh glasbil najceneje. Preigrani klavirji vedno v zalogi. Violine, citre, kitare, tamburice, harmonike, telov. rogovi in strune po tovarniških cenah — Ves dan odprto!

Samo 6 dni z brzoparniki francoske družbe!

Najkrajša vožnja čez **Havre v New York.**

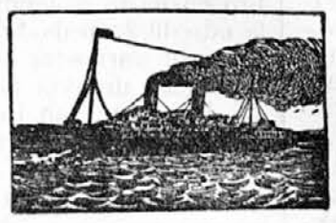

Veljavne vozne liste (šifkart) za vse razrede dobiš edino pri

ED. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ljubljana, Dunajska c. 18.

Vozne listke iz Amerike v staro domovino po najnižji ceni. Izdaja vozne listke po vseh železnicah za prirejanje zabavnih in romarskih vlakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno.

Najbolj varno naložen denar!

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 milijonov K.

Stanje hranilnih vlog nad 40 milijonov K.

Rezervni zaklad nad 1,200.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica štev. 3.

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po $4\frac{1}{4}$% brez odbitka. Nevzdignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost naloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vloženega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj $\frac{1}{4}$%. Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarniško in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo. Muzikalije. — Telefon štev. 112. —

Najmodernejše črke. Litografija. — Poštna hranilnica štev. 78.907. —

Del. glavnica: K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica štev. 2, (lastna hiša)

Promese za bližnja žrebanja:

Promese kreditnih srečk à K 26·—.	Žrebanje dne 2. januarja 1912	Glavni dobitek K 300.000·—.
Promese srečk za uravnavo Donave a K 16·—	Žrebanje dne 2. januarja 1912	Glavni dobitek K 120.000·—.
Promese ljubljanskih srečk a K 10·—	Žrebanje dne 2. januarja 1912	Glavni dobitek K 50.000·—.
Promese zemljiških srečk II. em. à K 6·—	Žrebanje dne 5. januarja 1912	Glavni dobitek K 100.000·—.

Vse 4 promese skupaj K 56·—.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}$%